

2

ttela

LÖRDAG
2 AUGUSTI 2014

120 år efter Andrée

Ballongfararen

I ingenjör Andréés luftspår kommer Ante farande

Äventyraren Andréé skrämde livet ur stugborna när han landade med sin luftballong mitt på en rågåker i Intagan. I generationer har historien om Andréé berättats och Intaganbon Ante Augustssons mormor och morfar stod troligtvis själva med lång haka när Andréé kom farandes i det blå. 120 år senare flyger Ante själv ballong över samma åker.

TROLLHÄTTAN. Ante Augustsson tar stadiga kliv över åkern han gått på sedan barnsben och klättrar in i träkorgen.

Långt före hans tid, ja två hela generationer bort, gjorde Salomon August Andréé nio stycken träningsfärder med sin ballong Svea. Bortom horisonten i hans egen värld fanns en dröm om Nordpolen. Under den sjunde övningsfärden tvingas Andréé landa på samma rågåker i Intagan som Ante ska fara över.

Andréés resa avgick som många gånger tidigare från Göteborg och med Göta älv som riktmärke färdades Andréé både uppåt och framåt.

När luftballongen var på 1 700 meters höjd blev tem-

peraturen plötsligt kyligare och Andréé var tvungen att låta ballongen sjunka. Han var pionjär ut i fingertopparna och en sökare inom sitt intresse. Under fallet, till 500 meter ovan jord, passade Andréé på att göra observationer och med papper och penna noterade han bland annat luftströmmar, väder och ljud. Det var såklart viktigt att bredda sin kunskapsbas innan självaste nordpolsexpeditionen. En annan viktig del var att utforska möjligheten att styra farkosten med hjälp av segel och linor.

Lika säkert som älven flöt fram blev Andréé viss om att han måste gå in för landning. Han hade flugit i två timmar och befann sig sex

kilometer söder om Trollhättan. När han fick syn på sydvästra hörnet av Vänern och Vättern bestämde han sig för att landa och tog riktning mot ett nyslaget rågfält.

Alldeles intill åkern bodde Ante Augustssons mormor och morfar. I deras hus växte Ante upp och hans mamma har berättat hur människorna på fältet blev fullständigt förskräckta vid synen på denna rundaktiga och stora skepnad med fyrkantig korg med en man upp i.

- Folk trodde yttersta dagen hade kommit och sprang in i sina stugor och tog fram sina katekeser, säger Ante Augustsson.

Medan byborna sökte Gud för sin räddning studsade Andréés ballong upp och ned på åkern. Vad som hände närmast finns det olika berättelser om. Enligt en källa tog ballongen fäste i en buske och höll den svävande länge och väl innan folk från andra platser kom till Andréés undsättning. Men i Intagan tog byborna fasta på en annan historia. En kvinna i byn, vid namn Maria, ska ha skrikat och försökt fly undan när ballongen sänkte sig över åkern, men på Andréés uppmaning närmade sig det stora fruktansvärda.

- Min mamma har berättat hur Maria tog tag i en av linorna och blev dragandes

efter ballongen innan hon till slut lyckades förankra luftballongen med ankaret.

Maria lär ha fått två kronor av Andréé för besväret och av Intaganborna fick hon dessutom ett nytt namn; Örn Tildas Maria.

Om Andréé inte redan var känd i bygden var han det i varje fall nu. Med fötterna åter på marken blev han väl omhändertagen av rågåkerns ägare, riksdagsmannen Anders Andersson, som bjöd hem honom och gav honom förfriskning och en stunds vila innan det var dags att kliva på tåget mot Göteborg.

Andréé kan anses ha varit både dumdristig och modig. Ett är säkert. Det fanns en nyfikenhet hos Andréé som inte kunde hindra honom från att fara upp i skyn för att utforska världen ovan jord. Och med kunskapen han tillskansat sig står Ante tryggare i luftballongen när piloten låter den varma luften stiga och med den Ante som far uppåt och framåt på åkern i Intagan.

Ett år efter Andréés plötsliga besök i Intagan lyckades han övertyga sina åhörare på Kungliga Vetenskapsakademien om att få expeditionen till Nordpolen finansierad. Han lär ha låtit säker på sin sak för det var med ynka 40 övningstimmar i luften och

Folk trodde yttersta dagen hade kommit och sprang in i sina stugor och tog fram sina katekeser.

Ante Augustsson

bristande kunskap om Arktis klimat som både Oscar II och Alfred Nobel år 1897 gav sina lyckönskningar till Andréé.

Vi vet alla hur den färden slutade. Kropparna efter Andréé och hans två kompanjoner påträffades 33 år senare. Innan dess fick många beskåda äventyraren från jord och förundras över det stycke världshistoria som kom farandes över himlen.

MARIA LOEWEN
redaktionen@tteta.se
0520-4226 00

BALLONGFÄRD. Många från bygden

MIN TUR. Medlemmar från Dalslands ballongklubb jobbar tappert för att sända Ante Augustsson upp i samma sky som Andréé en gång flög i.

SAMMA MARK. Ante Augustsson bor precis invid fältet där Ingenjör Andréé fick gå inför landning för 120 år sedan.

kom för att se på när Ante Augustssons for över det nyslagna fältet i Intagan. Denna gång blev människorna inte lika förskräckta av den stora ballongen.

Bild: Jerry Lövberg

BARNDOM. I huset till vänster växte Ante Augustsson själv upp och här bodde även hans mormor och morfar. Huset ligger ett stenkast från fältet.

FAMILJEFOTO. Den andra kvinnan från vänster i den bakre raden är Ante Augustssons mormor; Emma Sofia Toresson. Till höger om henne står Antes morfar; Bernhad Hjalmar Toresson.